

Tarkista palkkakuittisi!

Edunvalvojana olen usein neuvottelemassa virkaehtosopimuksen soveltamisesta tai sopimassa muusta paikallisesta käytännöstä. Ajoittain sovitut asiat eivät kuitenkaan näy sopimuksista huolimatta tilillä. Luottamusmiehenä en voi seurata yksittäisten kollegoiden palkanmaksua. Jotta kaikki sovitut rahat saadaan, on ensiarvoisen tärkeää, että kukin seuraa omaa tiliään ja palkkakuittiaan.

Kuulen usein palkkakuittia moittittavan vaikeaselkoiseksi. Tilanteen helpottamiseksi yritän valaista palkkakuittin saloja. Käytän esimerkkinä omia ja erään nuoren kollegan HUS-palkkakuutteja helmikuulta 2011. Suurin piirein samat asiat pitäisi olla muidenkin sairaaloiden palkkakuuteissa.

Perustyöajan palkka

Henkilötietojeni jälkeen on verotiedot. Peruspidätysprosentti on 37,5 ja lisäpidätysprosentti 52,5. Veropäiviä on helmikuun loppuun mennessä kertynyt 28, koska tammikuun verotettiin vielä viime vuoden tiedoilla. Vuosiansiolla määrätty lisäpidätysprosentin raja on 111900 €, joka jaettuna 364:llä ja kerrottuna veropäivien lukumäärällä 28:lla saadaan lisärajaksi 8607,69 €. Kun ansiot ylittävät tuon lisärajan, pidätetään rajan ylimenevältä osalta veroa 52,5 %.

Palvelussuhdetiedoissa on palvelussuhteen alkupäivä 1.9.1992. Palvelujakso on HUS:n organisaatiomuutosten vuoksi aloitettu 1.1.2007. Tällä ei ole merkitystä, kun palvelussuhde on jatkunut keskeytyksettä. Apulaisylilääkärin peruspalkaksi on merkitty 5397,35, alempana saman summan kohdalla on tehtäväkohtainen palkka. Oikea nimitys on tehtäväkohtainen palkka, mutta sanaa ei ole vaihdettu virkaehtosopimusten mukaiseksi. Nyky-

sin peruspalkalla tarkoitetaan palkkaa, joka virkaehtosopimuksen mukaan on kussakin nimikkeessä vähintään maksettava.

Seuraavaksi on lyhenne PalvLis ja sen alla on numero 2, joka viittaa henkilökohtaisiin vuosisidonnaisiin lisiin. Niitä olen saanut kaksi, 5 ja 10 vuoden palvelun perusteella, molemmista 5 %. Nämä on alempana kuitissa merkitty Henk.koht.vuosis.lis. Yksikkö sarakkeessa on luku 2, joka osoittaa, että molemmat 5 %:n lisät maksetaan minulle. Summa on helppo tarkistaa: 10 % tehtäväkohtaisesta palkasta on 539,74 €.

PalvLis:n alla on kirjainyhdistelmä MVL, joka on määrävuosisilä. Sen sai aikanaan, jos oli ollut töissä 15 vuotta. Nykyään 15 vuoden palvelusta ei tule lisää. Tämä määrävuosisilä on euromääräinen, eikä se kasva yleiskorotusten yhteydessä vaan pysyy sentilleen samana vuodesta toiseen.

Tuntipalkka saadaan laskemalla tehtäväkohtainen palkka, henkilökohtaiset vuosisidonnaiset ja harkinnanvaraiset lisät, määrävuosisilä, kielilisiä, luottamusmieskorvaus (ja mahdollinen syrjäseutulisiä sekä työsuojeluvaltuutetun korvaus) yhteen ja jakamalla saatu summa (sairaalassa työskentelevillä) 163:lla.

Helmikuun palkan osat on eroteltu riveittäin. Kerroin sarakkeessa on työaikaprocenttiluku, jolla Ahinta sarakkeen summa kerrotaan ja saadaan maksettava summa. Eläke- ja työttömyysvakuutusriveillä ker-

Verotiedot päätoimi: Perus-% 37.50	Lisä-% 52.50	Raja	111900.00 e		
Kumulat. verotus alkaen 01.02.2011	Veropv 28.00	Lisäraja	8607.69 e		
Kertymä alkaen 01.02.2011	Ansio 6382.61 e	Vero 2393.48 e			
Verotuskunta:	KIRKKONUMMI				
Palvelussuhteen alkupvm 01.09.1992	Nimike	Peruspalkka	PalvLis Tuntip		
Palvelujakson kesto 01.01.2007-	APULAISYLILÄÄKKÄ	5397.35	2+MVL 39.03		
Operatiivinen tulosityks	Anestesia ja Tehohoito	Anest. lääkärit, Si-Ko			
Ajalta	Selite	Yksiköt	Kerroin	A-hinta	Maks/Pid
0102-2802	Tehtäväkohtainen pal		100.00	5397.35	5397.35
0102-2802	Tuloksellisuuserä 1.		100.00	44.23	44.23
0102-2802	Luottamusmieskorvaus			174.00	174.00
0102-2802	HePos lisä,lääkärit		100.00	104.86	104.86
0102-2802	Henk.koht.vuosis.lis	2	100.00	539.74	539.74
0102-2802	Määrävuosilisä		100.00	87.29	87.29
0102-2802	Kielilisä		100.00	15.14	15.14
0102-2802	Matkapuhelin, verotu	1		20.00	20.00
0102-2802	Veronal. ans. yhteen				6382.61
0102-2802	Ennakonpid yhteensä				2393.48
0102-2802	Eläkemaksu/KuEL/palk		4.70	6382.61	299.98
0102-2802	Tyött vak maksu/ pal		0.60	6382.61	38.30
0102-2802	Maksettava rahapalkk				3630.85
0102-2802	Maksettava yhteensä				3630.85
HENKILÖ YHTEENSÄ MAKSUPÄIVÄNÄ:					e
=====					
Rahapalkka					6362.61
Luontoisedut					20.00
Ennakonpidätys					2393.48
Pidätykset					338.28
Maksettava yhteensä					3630.85
=====					

Kuva 1. Perustyöajan palkkani ansioerittely helmikuulta.

toimena on ko. maksun prosenttiosuus. Verot ja eläkemaksut vähennetään luonnollisesti ansioista, vaikka niiden edessä ei olekaan miinusmerkkiä.

Toisella rivillä oleva tuloksellisuuserä 1. on viime järjestelyerästä jaettu tuloksellisuuteen perustuva erä, joka HUS:ssa jaettiin 0,7 % suuruisena henkilökohtaisena lisänä kaikille. Erän säilyminen kokonaispalkkasummassa haluttiin varmistaa ja siksi sille varattiin oma nimi ja tunniste.

HePos-lisä on henkilökohtainen harkinnanvarainen lisä, jonka perusteista on neuvoteltava järjestöjen kanssa, mutta jonka myöntämisestä yksilötasolla päättää yksin työnantaja.

Kielilisää saan 15,14 €/kk. Pääluottamusmiesaseman perusteella olen saanut puhelinedun, joka lisää verotettavaa tuloani, mutta jota ei luonnollisestikaan makseta tililleni.

Maks/Pid-sarakkeen summat lasketaan yhteen ja saadaan verotettava määrä 6382,61 €. Tämä kerrotaan peruspäätösprosentilla 37,5 ja saadaan ennakon pidätysmääräksi 2393,48 €. Samoin lasketaan

eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut. Nämä ja luontoisedut verotettavasta ansiosta vähentämällä saadaan pankkiin palkkana maksettava summa.

Loppukuun veronpidätyksen tarkistaminen on hieman mutkikkaampaa. 16.2. verotettava tuloni oli 6382,61 €, joka on 2228,08 € alle lisärajan. Helmikuun lopussa lisärajaan asti on pidätetty 2225,08 eurosta 830,40 € Lisärajan ylittävää osasta (1354,35 €) on pidätetty 52,5 % (711,03 €), eli yhteensä on pidätetty 1545,44€.

Maaliskuun puolivälissä maksettusta palkasta pidätys oli 34 %, koska palkka ei noussut lisärajaan asti ja helmikuussa lisäprosentilla pidätetty vero otettiin huomioon. Pidätys oli maaliskuun alussa 3,5 prosenttiyksikköä alle peruspäätösprosenttini.

Päivystyskorvaukseni

Päivystyksistä saan toisen kuitin. Päivystän vain vapaamuotoista päivystystä.

Päivystysenaikaisesta aktii-

vityöstä maksetaan tuntipalkka 55 %:lla korotettuna, kerroin on 155. Iltatyöstä maksetaan kultaakin tehdyiltä tunnilta klo 18–22 lisäksi 15 % laskettuna korottamattomasta tuntipalkasta. Lauantaina klo 6–18 lisä on 20 %. Yökorvaus klo 22–7 on sairaalapäivystyksessä ja vapaamuotoisessa päivystyksessä 100 %, ja aktiivipäivystyksessä 30–100 % riippuen aktiivisuuden keskimääräisestä määrästä. Jos aktiivisuutta on keskimäärin vähintään 85 %, on yötyökorvaus aktiivipäivystyksessäkin 100 %. HUS:ssa on sovittu aktiivipäivystysten yötyöprosentiksi vähintään 75.

Sunnuntaikorvaus on 100 % tehdyiltä tunnilta lauantaihin klo 18 sunnuntaihin klo 24 asti sekä virkaehtosopimuksessa erikseen luettelutina juhlapäivinä. Pääsiäis-, juhannus- ja jouluaattona maksetaan 100 % korvaus klo 00–18, jonka jälkeen tulee sunnuntaikorvaus.

Palkkakuitista on syytä tarkistaa, että kaikki lisät on maksettu sen mukaan, mihin aikaan ja kuinka paljon on aktiivisuutta tehnyt ja ilmoittanut.

Vapaamuotoisesta ja muusta kuin aktiivipäivystyksestä sairaalas-

Verotiedot päätoimi:	Perus-% 37.50	Lisä-% 52.50	Raja	111900.00 e	
Kumulat. verotus alkaen	01.02.2011	Veropv 28.00	Lisäraja	8607.69 e	
Kertymä alkaen	01.02.2011	Ansio	9962.04 e		
		Vero	3938.92 e		
Verotuskunta:	KIRKKONUMMI				
Palvelussuhteen alkupvm	01.09.1992				
Palvelujakson kesto	Nimike	Peruspalkka	PalvLis	Tuntip	
01.01.2007-	APULAISYLLILÄÄKÄ	5397.35	2+MVL	39.03	
Operatiivinen tulosityks	Anestesia ja Tehohoito	Anest.	lääkärit, Si-Ko		
Ajalta	Selite	Yksiköt	Kerroin	A-hinta	Maks/Pid
0101-3101	Akt.työ, kor.55 %	32.58	155	39.03	1971.09
0101-3101	Akt.työ, ilt	10.83	15	39.03	63.36
0101-3101	Akt.työ, sunnuntai	9.42	100	39.03	367.66
0101-3101	Akt.työ, lauantai	5.17	20	39.03	40.38
0101-3101	Vapaam. päiv, arkip.	37.00	19	39.03	274.38
0101-3101	Vapaam. päiv, viikon	85.00	26	39.03	862.56
0102-2802	Veronal. ans. yhteen				3579.43
0102-2802	Ennakkonpid yhteensä				1545.44
0102-2802	Eläkemaksu/KuEL/palk		4.70	3579.43	168.23
0102-2802	Tyött vak maksu/ pal		0.60	3579.43	21.48
0102-2802	Maksettava rahapalkk				1844.28
0102-2802	Maksettava yhteensä				1844.28
HENKILÖ YHTEENSÄ MAKSUPÄIVÄNÄ:				e	

Rahapalkka			3579.43		
Ennakkonpidätys			1545.44		
Pidätykset			189.71		
Maksettava yhteensä			1844.28		

Kuva 2. Päivystyskorvausten ansioerittely helmikuulta.

sa maksetaan kaikilta päivystyksen tunneilta varallaolokorvaus, joka on hinnoiteltu vaadittavan valmiuden (alle tai yli 30 minuuttia) ja arjen/ viikonlopun mukaan. Viikonloppukorvaus alkaa perjantaina (aattona tai arkipyhää edeltävänä iltana) klo 18 ja loppuu maanantaina klo 8 (tai seuraavana arkena klo 8).

Jos valmiusaika on yli 30 minuuttia ovat korvaukset arkena vähintään 19 % ja viikonloppuna 26 %, enintään 30 minuutin valmiusajalla vastaavasti arkena 25 % ja viikonloppuna 36 %. Paikallisesti prosentit voivat olla korkeammat päivystyksen sitovuuden, rasittavuuden ja toistuvuuden mukaan. Esimerkiksi HUS:ssa sairaalapäivystyksen peruskorvaukseksi sovittiin 42 % sekä arkena että viikonloppuna.

Yksikkösarakkeesta on syytä katsoa, että kaikki tehdyt tunnint on merkitty kaikkiin kohtiin oikein. Kerroinsarakkeen prosenttien oikeellisuus on syytä tarkistaa, varsinkin jos paikallisesti on sovittu virkaehtosopimuksen minimejä paremmista korvauksista. Omalta luottamusmieheltä saa tiedon minimien ylittävistä sopimuksista.

Vapaamuotoisen ja muun kuin aktiivisairaalapäivystyksen alle tunnin kestoisen aktiiviyö korvataan aina tunnin kestoisena. Puhelinkor-

vauksista minimikorvausta ei virkaehtosopimuksessa ole määritelty, mutta ainakin yliopistosairaaloissa on sovittu puheluista korvattavan aina vähintään 10 min aktiiviyön mukaan.

Aktiivipäivystyskorvauksia erikoistuvalla sijaisella

Erikoistuvan kollegan ansioerittely on omaani mutkikkaampi. Sijaisille tehtäväkohtainen palkka maksetaan kuun lopussa samoin kuin edellisen kuun päivystyskorvauksetkin. Molemmat korvaukset ovat tämän vuoksi samassa palkkatodistuksessa.

Kyseinen lääkäri on ollut yli 2 vuotta erikoistumiskoulutuksessa, jolloin peruspalkka on lääkärisopimuksen mukaan 3137,16 €. Tehtäväkohtainen palkka on vähintään peruspalkan suuruinen. HUS:ssa useimmilla erikoistuvilla tehtäväkohtainen palkka on täsmälleen tämän vähintään maksettavan peruspalkan suuruinen.

Päivystyskorvausten tarkistaminen edellyttää tietoja päivystyksistä. Lääkäri on päivystänyt yhtenä perjantaina vapaamuotoisen eli puhe- linpäivystyksen, 4 yön yli kestävää aktiivipäivystystä ja yhden klo 23 loppuvan aktiivipäivystyksen. Toi-

sessa aktiivipäivystyspaikassa päivystyksen aktiiviyön osuus on keskimäärin vähintään 85 %, jolloin yötyön korvaus on 100 %. Näitä yö- tunteja on ollut 10. Toisessa paikassa, jossa kollegamme on päivystänyt 3 kertaa, on aktiiviyönosuus keskimäärin alle 85 %, jolloin yötyön korvaus on HUS:ssa paikallisesti sovitun mukaan 75 % tuntipalkasta. Kaksi aktiivipäivystystä on loppunut arkipäivään, jolloin lääkäri on päässyt lähtemään tehtävien vaihdon jälkeen kotiin, minkä vuoksi aktiivivapaana on vähennetty yhteensä 11,5 tunnin palkka.

Aktiiviyöstä maksetaan kaikissa päivystysmuodoissa 55 %:lla korotettua tuntipalkkaa. Tällä kollegalla on yhteensä ollut päivystyksissä 92,5 aktiiviyöntuntia, jonka voi tarkistaa päivystysilmoituksesta. Iltai-, lauantai- ja sunnuntaiyökorvaukset ovat samat kuin vapaamuotoisessa päivystyksessä. Neljässä aktiivipäivystysillalla tulee 15 %:n korvaus 20 iltatunnilta.

Sunnuntai- ja lauantaiaktiiviyöntuntien määrät vapaamuotoisessa päivystyksessä tulee tarkistaa. Lukujen tulee täsmätä päivystysilmoituksen tunteihin. Tässä tapauksessa kaikki palkkatodistukseen merkityt tunnint vastasivat päivystysilmoituksen tunteja. Vapaamuotoisen perjantai-

Verotiedot päätoimi: Perus-% 29.50 Lisä-% 42.00 Raja 70000.00
 Kertymä alkaen 01.02.2011 Ansio 6934.96
 Verotuskunta: HELSINKI

Palvelussuhteen alkupvm 04.08.2009
 Palvelujakson kesto Nimike Peruspalkka PalvLis Tuntip
 03.01.2011-27.02.2011 ERIKOISTUVA LÄÄ 3137.16 19.37
 Operatiivinen tulosityksi Anestesia ja Tehohoito Anestesian sairaalalääk

Palvelujakson kesto Nimike Peruspalkka PalvLis Tuntip
 03.01.2011-27.02.2011 ERIKOISTUVA LÄÄ 3137.16 19.37
 Operatiivinen tulosityksi Anestesia ja Tehohoito Anestesian sairaalalääk

Ajalta	Selite	Yksiköt	Kerroin	A-hinta	Maks/Pid
0102-2702	Tehtäväkohtainen palkka		100.00	3137.16	3025.12
0102-2702	Tuloksellisuuserä 1.9.2010		100.00	20.59	19.85
0301-3101	Vap raskas päiv	11.50	100	19.37	-222.76
0301-3101	Akt.työ, kor.55 %	92.50	155	19.37	2776.85
0301-3101	Akt.työ, ilta	20.00	15	19.37	58.20
0301-3101	Akt.työ, sunnuntai	21.00	100	19.37	406.77
0301-3101	Akt.työ, lauantai	15.50	20	19.37	59.99
0301-3101	Peruskorvaus, arki	3.00	25	19.37	14.53
0301-3101	Peruskorvaus, viikonl.	14.00	36	19.37	97.62
0301-3101	Akt.työ, yö AP 100%	10.00	100	19.37	193.70
0301-3101	Akt.työ, yö AP 75%	27.00	75	19.37	392.31
0102-2702	Veronal. ans. yhteens.				6822.18
0102-2702	Ennakonpid yhteensä				2012.54
0401-2701	Ateriat, Peijas	1		31.80	31.80
0102-2702	Eläkemaksu/KuEL/palkansaaja		4.70	6822.18	320.64
0102-2702	Tyött vak maksu/ palkansaaja		0.60	6822.18	40.93
0102-2702	Maksettava rahapalkka				4416.27
0102-2702	Maksettava yhteensä				4416.27
2802-2802	Tehtäväkohtainen palkka		100.00	3137.16	112.04
2802-2802	Tuloksellisuuserä 1.9.2010		100.00	20.59	0.74
2802-2802	Veronal. ans. yhteens.				112.78
2802-2802	Ennakonpid yhteensä				33.27
2802-2802	Eläkemaksu/KuEL/palkansaaja		4.70	112.78	5.30
2802-2802	Tyött vak maksu/ palkansaaja		0.60	112.78	0.68
2802-2802	Maksettava rahapalkka				73.53
2802-2802	Maksettava yhteensä				73.53

Kuva 3. Erikoistuvan sijaisen perustyöajan palkan ja päivystyskorvausten ansioerittely helmikuulta.

päivystysten korvaukset ovat nekin oikein: arkikorvausta kolmelta ja viikonloppukorvausta 14 tunnilta.

Muut korvaukset

Palkkakuittia tarkastaessa on tärkeää katsoa, ettei siitä puutu eriä, joihin on oikeus. Omasta helmikuun palkastani puuttuu toteutumattoman viikkolevon korvaus tammi-kuulta, kun viikonloppupäivystyksessä ei ollut yhtäjaksoista 24 tunnin vapaata eikä ko. kalenteriviikolla ollut muuta poissaoloa. Soitettuani asiasta palkkatoimistoon siellä kerrottiin olleen ruuhkaa ja maksun olevan tulossa maaliskuussa. Rahat tulivat tililleni maaliskuun palkanmaksun yhteydessä.

Todistus- ja lausuntopalkkioita anestesiaalääkäreillä ei yleensä ole, mutta jos niitä on, summat on syytä tarkistaa huolella. HUS:ssa on systemaattisesti jäänyt sellaisia todistus-palkkioita maksamatta, jotka ovat potilaalle maksuttomia. Viittaus potilaalta saatavaan maksuun poistui virkaehtosopimuksesta 1.3.2008,

mutta vieläkin kaikille palkanlaskijoille ei ollut yhteyden poistumisen selvillä.

Kliinistä lisätyötä on tehty runsaasti ainakin HUS:ssa. Palkkiot on maksettu esitetyn laskelman mukaan. Luonnollisesti maksujen oikeellisuus on syytä tarkistaa.

Useissa sairaanhoitopiireissä on sovittu luentopalkkioista ja hälytysrahoista virkaehtosopimuksen minimimääräyksiä paremmin.

Lomarahaa kertyy vuosiloma-oikeuden mukaan jokaiselta täydeltä lomanmääräytymiskaudelta 4, 5 tai 6 %. Jos on ollut töissä koko lomanmääräytymisvuoden (1.4.-31.3.) saa lomarahaa 48, 60 tai 72 % heinäkuun palkasta. Jos heinäkuussa hoitaa osan aikaa korkeammin palkattua virkaa, maksetaan lomarahaa heinäkuun keskimääräisen palkan mukaan.

Toukokuun 2011 palkanmaksun yhteydessä on sovittu maksettavaksi lääkäreille 250 euron kertakorvaus, niille jotka ovat jatkuvassa virkasuhteessa helmikuun alusta toukokuulle. Saadaksesen tämän rahan, on toukokuulta saatava palkkaa.

Vähennykset

Miinusmerkkinä palkkakuittissa on palkattomien virkavapauksien ja aktiivivapaiden pidätykset samoin kuin mahdollisesti etukäteen maksettujen lomien palkat. Poissaolon aika on syytä tarkistaa samoin kuin pidätettävä määrä, ettei esimerkiksi pidätys ylitä osa-aikaisella ko. ajanjakson ansiota.

Esimerkkikollegamme palkasta on vähennetty ateriat ruokalassa. Palkkakuittissa ei näy kuinka monta kertaa on syönyt, joten siitäkin on syytä olla ainakin karkea muistikuva.

Muut kuin palkkasaatavat

Työnantaja hyväksyy usein oman auton käytön päivystys- ja muissa virkatehtävissä. Kilometrikorvaus on yksin ajettaessa 0,45 €/km, joka ainakin HUS:ssa maksetaan erillisenä eikä näy palkkalaskelmassa. Tiliotteesta on hyvä tarkistaa, että nämäkin maksut ovat tulleet.

Samoin on syytä tarkistaa etu-

käteen itse maksettujen kongressi-
ym. maksujen saanti.

Epäselvyyksissä

Jos tämän kirjoituksen lukemises-
ta huolimatta tuntuu, että kaikki ei
ole riittävän selvää, kysykää esimie-
hiltänne, palkkatoimistosta tai luot-
tamusmiehiltänne. Palkanmaksun
pitää mennä oikein. Virheitä ei kui-
tenkaan voida täysin välttää.

Automaattisesti tilittyvät palkat
on yleensä oikein, jos itse on ilmoit-
tanut oikein päivystykset ja muut
tekemisensä. Niidenkin kohdalla voi
olla ohjelmistosta tai perustietojen
syöttämisestä johtuvia virheitä. Kä-
sin tallennettavien maksujen koh-
dalla lienee enemmän tietojen tal-
lentamisvaiheesta syntyneitä virhei-
tä.

Maksamattomia tai liikaa mak-
settuja palkkoja voidaan vaatia
maksettavaksi kuluvan vuoden li-

säksi kolmelta edelliseltä kalente-
rivuodelta. Korkoa puuttuvalle pal-
kalle ei makseta, kuten sitä ei peri-
tä liikaa maksetulta takaisin perittä-
vältä palkaltakaan.

Risto Avela
LL, apulaisylilääkäri
päälouottamusmies
HYKS, ATEK, Silmä-korvasairaala
risto.avela[a]hus.fi

